

Olsztyn, 22 sierpnia 2014 roku

*Domy dla Dzieci
Towarzystwa „Nasz Dom”
w Mrągowie*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 122 i 123 ust.1-5, w związku z art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniach 17-18 czerwca 2014 r. kontrolę problemową w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińskiego - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.648.2014 z dnia 11 czerwca 2014 roku, kierująca zespołem kontrolnym /**akta kontroli str. 1/**, oraz
2. Marzena Przybylska - główny specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.647.2014 z dnia 11 czerwca 2014 roku /**akta kontroli str. 2/**,

na podstawie:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 poz. 135 ze zm.), zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 roku do dnia jej rozpoczęcia.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. Placówka / Domy dla Dzieci / – co oznacza: Domy dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie,
2. Dyrektor Placówki / Dyrektor Domu – co oznacza: dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, pana Dariusza Michalczyka,
3. Zespół - co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
4. Regulamin Zespołu – co oznacza: Regulamin Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
5. ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, w rozumieniu art. 136 ustawy,
6. Protokół – co oznacza: Protokół z posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka

Kontrolę przeprowadzono w obecności pana Dariusza Michalczyka - Dyrektora Domów dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, w oparciu o analizę prowadzonej w Placówce dokumentacji oraz informacje przekazane bezpośrednio. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę.

Ustalenia:

Domy dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom w Mrągowie, to niepubliczna całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, przeznaczona dla 42 wychowanków, prowadzona przez Towarzystwo Nasz Dom w Warszawie.

W dniu podjęcia czynności kontrolnych w ewidencji wychowanków widniało 39 dzieci **/akta kontroli str. 3/**.

Dokumentem określającym zasady działalności zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w przedmiotowej Placówce jest *Regulamin Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka* **/akta kontroli str. 4-5/**. Stwierdzono, że powyższy dokument wymaga dostosowania do aktualnych przepisów prawnych w:

- § 5, z uwagi na niezgodność jego brzmienia z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie bowiem z art. 138 ust. 2 Zespół przesyła do sądu wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce a nie informację „o zaistnieniu podstaw do powrotu dziecka do rodziny albo – wobec niemożności powrotu dziecka do rodziny – podjęcie starania zmierzające do umieszczenia go w rodzinie zastępczej”.
- § 6, z uwagi na niezgodność jego brzmienia: „W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Domu, Zespół ocenia zasadność dalszego pobytu dziecka w Domach dla Dzieci Towarzystwa Nasz Dom i kieruje sprawę do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie i sądu, który wydał orzeczenie o umieszczeniu w placówce” z treścią § 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, która określa, iż w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka dyrektor placówki (nie Zespół) przeprowadza postępowanie wyjaśniające i powiadamia odpowiednie instytucje (w tym pcpr), a nie ocenia zasadność dalszego pobytu dziecka w placówce.

Uzupełnienia wymaga ponadto zapis § 4 w/w *Regulaminu*, w którym Zespołowi wyznacza się obowiązek sformułowania na piśmie wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka, nie wskazując obowiązku przesłania go do sądu, o czym stanowi art. 138 ust. 2 ustawy. Z kierującym Placówką omówiono także treść § 7 i 8 *Regulaminu Zespołu* oraz konieczność zawarcia zapisów dotyczących wagi głosów poszczególnych członków Zespołu, albowiem przedmiotowy dokument nie reguluje w jaki sposób dokonuje się rozstrzygnięć w przypadku równowagi głosów.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że w okresie objętym kontrolą okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w Placówce w 2013 roku dokonywano w marcu oraz październiku, w roku 2014 - w kwietniu. Z uwagi na fakt, iż w roku 2013 pomiędzy posiedzeniami Zespołu upłynęło 7 miesięcy, kontrolujący w ramach bieżącego instruktażu pouczyli prowadzącego Placówkę aby rzetelnie wypełniać obowiązek wynikający z art. 138 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, to jest dokonywać oceny nie rzadziej niż co pół roku.

Posiedzenia Zespołu zwoływane są przez dyrektora Placówki, doraźnie Zespół zbiera się również na wniosek wychowawców kierujących procesem wychowawczym poszczególnych dzieci /**akta kontroli str. 6/**.

Ustalono, że do udziału w posiedzeniach Zespołu zapraszano między innymi:

- przedstawiciela ośrodka adopcyjnego,
- przedstawicieli właściwych ośrodków pomocy społecznej, w tym asystentów rodzin dzieci umieszczonych w Domu (jeżeli takim wsparciem rodziny objęto),
- przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- przedstawicieli właściwych pcpr-ów,
- dyrektorów właściwych szkół, mow-ów i mos-ów,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (właściwy dla dziecka lub rodziny),
- rodziców (zależnie od sytuacji dziecka).

Analiza list obecności z posiedzeń Zespołu z dnia 24 i 31 października 2013 roku oraz 3, 10 i 15 kwietnia 2014 roku wykazała nieobecność przedstawiciela ośrodka adopcyjnego /**akta kontroli str. 7-11/**, pomimo dopełnienia przez Placówkę obowiązku powiadomienia o planowanym terminie dokonywania ocen.

Pracę Zespołu dokumentowano w formie *Protokołu z posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*. Po sprawdzeniu kart trzynastorga dzieci kontrolujący ustalili, że formularz Protokołu z dokonania oceny sytuacji dzieci umieszczonych w Domach dla Dzieci wymaga dostosowania do zapisów art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Analiza w powyższym zakresie wykazała bowiem, że brak usystematyzowania oceny zgodnie z punktami zawartymi w art. 136 ustawy powoduje częste skupianie się na wybranych a nie wszystkich aspektach oceny sytuacji dziecka. Kontrolujący stwierdzili brak lub niejednoznaczne i niewyczerpujące stanowisko Zespołu w niżej wymienionych obszarach i w protokołach poszczególnych wychowanków /**akta kontroli str. 12-66/**:

- 1) **ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka** – w ocenach [REDACTED] [REDACTED] brak danych o władzy rodzicielskiej rodziców, w ocenach [REDACTED] dodatkowo także brak danych o ojcu.
- analiza stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną** – w ocenach [REDACTED] [REDACTED] (dotyczy oceny sporządzonej w kwietniu 2014 r.), [REDACTED]
- 3) **modyfikowanie planu pomocy dziecku** – w ocenach dzieci wyżej wymienionych.
- 4) **monitorowanie procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie** – z uwagi na fakt, że w sześciu spośród trzynastu skontrolowanych protokołach brakowało informacji dot. władzy rodzicielskiej kontrolujący ustalili, że w przypadkach [REDACTED] [REDACTED] bezwzględnie winna pojawić się informacja dot. monitorowania procedur adopcyjnych tychże dzieci, albowiem ich sytuacja prawna umożliwia przysposobienie.
- 5) **ocena stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb** – wszystkie przeanalizowane protokoły zawierały ocenę stanu zdrowia dziecka, nie zawierały natomiast oceny jego aktualnych potrzeb.

oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej – w ocenach

- 7) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej - trudno jednoznacznie ocenić czy Zespół dokonywał oceny w przedmiotowym zakresie, albowiem w poddanych analizie Protokołach brak zapisów w tym obszarze.

W toku analizy Protokołów ustalono, że formułowane wnioski Zespołu mają charakter zadań (często kilku lub kilkunastu), które wyznaczone powinny być w planach pomocy dziecku. np.:

- realizowanie obowiązku szkolnego
- pomoc podczas odrabiania lekcji
- stały kontakt z wychowawcą klasy
- konsultacje u okulisty, stomatologa (i innych pozostałych lekarzy specjalistów)
- udział w zajęciach rewalidacyjnych, logopedycznych, terapiach, korepetycjach, itp.
- spędzanie czasu indywidualnego z dzieckiem
- współpraca z kuratorami
- spotkania z doradcą zawodowym
- wybór zakładu pracy do dobywania praktyk
- utrzymywanie kontaktów z rodziną
- docenianie, chwalenie, motywowanie.

Ponadto kontrolujący ustalili, że żadna z poddanych analizie ocen nie zawiera jednoznacznie sformułowanego na piśmie wniosku dotyczącego zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce, co stanowi niedopełnienie obowiązku wynikającego z art. 138 ust. 2 ustawy /**akta kontroli str. 12-66**/. Kontrolującym przedstawiono wprowadzić pismo z dnia 28 kwietnia 2014 roku skierowane do Sądu Rejonowego w Mrągowie i zatytułowane „*Wniosek dotyczący zasadności pobytu*” /**akta kontroli str. 67-70**/, jednakże w ocenie kontrolujących pismo to było raczej wnioskiem o czasowe (próbne) urlopowanie do domu rodzinnego, a nie wnioskiem uzasadniającym dalszy pobyt chłopca w Domach dla Dzieci.

Analiza dokumentacji z okresu objętego kontrolą wykazała, że po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka Dyrektor Placówki przysyłał do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie (a także do wiadomości sądu i ośrodka adopcyjnego) „*zgłoszenie do umieszczenia w rodzinach zastępczych*” poszczególnych dzieci, oraz informację o dzieciach zakwalifikowanych przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Adopcyjny do przysposobienia, nie zaś sformułowany wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce, jak stanowi art. 138 ust. 2 ustawy /**akta kontroli str. 71-72**/.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Zespół dokonujący oceny sytuacji dziecka w ciągu 2013 roku sformułował:

- 2 wnioski dotyczące powrotu do rodziny biologicznej,
- 31 wniosków dotyczących umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 50 wniosków dotyczących pozostawienia w Placówce,
- 3 wnioski dotyczące umieszczenia w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

W roku 2014 natomiast wnioskowano:

- w 6 przypadkach o powrót do rodziny biologicznej,
- w 11 przypadkach o umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej,
- w 24 przypadkach o pozostawienie w Placówce,
- w 3 przypadkach o umieszczenie w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej /**akta kontroli str. 73/**.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 125 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1) Przedłożyć do wglądu organowi nadzoru *Regulamin Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*, uwzględniający obowiązujące regulacje prawne. Termin realizacji: 1 miesiąc od dnia otrzymania zaleceń.
- 2) Dokonać modyfikacji formularzy *Protokołu z posiedzenia Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka*, zgodnie z art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin realizacji: na bieżąco.
- 3) Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka formułować na piśmie wnioski dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka i zgodnie z art. 138 ust. 2 w/w ustawy przysyłać go do sądu. Termin realizacji: na bieżąco

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 125 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2013, poz. 135 ze zm.), przysługuje prawo zgłoszenia do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zastrzeżeń do ww. zaleceń pokontrolnych, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Sylwia Kicińska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Do wiadomości:

1. Towarzystwo Nasz Dom w Warszawie
2. Starosta Mrągowski